

Nr. 3

CHICAGO, ILL., PETNYCIA, 20 d. Sausio (January.) 1905 m.
ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas XIII

Politiszkos žinios.

Karė Maskolijos su Japonija.

Japoniečiai, paėmę Port Arthurą, net nudžiugo, radę ten daugybę ginklų ir amunicijos. Taigi matyti, ir ne stoka amunicijos buvo priešačia atidavimo tvirtyne; ne dėl stokos žmonių Stoesel pasidavė, kadangi ant kojų laikėsi apie 30000 kareivių, ir jie pėkšti išėjo į Dailny, tik serganečius pėvėzė geležinkeliais. Pateko japoniečiams netoli 2000 arklių, taigi ir mėsos dar netruko, kadangi arklius tuos juk galima buvo paskersti. Duonos ir kruopų teigė buvo dar ant ilgo. Truko vien šitiko valstų sergantiems kareiviams. Taigi maskoliai galėjo dar gintiesi.

Japoniečiams pateko apie 600 kanuolių didelių ir mažų, amunicijos ir parako teigė netruko, karabinams patronų buvo dar net 24 milijono tūzinių ir 60000 pudų parako. Atidavė maskoliai japoniečiams 35000 karabinių ir netoli 2000 arklių ir tai gerų, neišbadėjusių. Teipogi patenka japoniečiams 4 mušio laivai, du kreizeriai, rods pagadyti, bet juos galima sutaisyti. 35 garlaiviai. Gauti tiek gėrybės japoniečiai visai nesitėkėjo.

Visi stebisi ir negali suprasti, kodėl Stoesel nesigynė ilgiau, kodėl atidavė tvirtyne galėdams dar gintiesi. Didėsė dalis jenerolų nenorėjo duoti pažadėjimo nekariauti šioje karė, todėl pasilieka japoniečių nelaisvė; tokio pažadėjo nedavė ir daugelis augštesnių laivynės oficerų. Turbut tie jenerolai ir laivynės oficerai ir admiralai vėlyja nelaisvę Japonijoj negu laisvę Maskolijoj, o gal nepasitiki ant caro rando, kuris gal sugrįžtų su vestis sulaužęs savo žodį. Stoesel ir admiralas Dutovskis davė pažadėjimą, todėl jie ant prancūziško garlaivio iškėlavo į Maskoliją. Abudu sako, jog turi carui išpasakoti tikrą priežastį atidavimo tvirtyne. Kokios vienog to tikros priežastys, apie tai jie nenori dabar kalbėti. Aisku vienog kad tvirtyne pasidavė dėl stokos maisto, ir amunicijos ir ne dėl stokos apginej. Viena tik gal but priežastis pasidavimo: kad kareiviai ilgiau nenorėjo muštiesi ir reikalavo pasidavimo. Ant apgynimo tvirtyne buvo joje, apart paskui ant kranto išlipusių jūrininkų, specialiskį garnizoną ir Sibėrijos regimentų kareiviai. Juose gi daugiausiai kareivių buvo nemaskoliai; ir Sibėrijos regimentus siuntė lietuvius, lenkus, žydus, kaukaziečius ir kitokius nemaskolius. Gal but, kad sumažėjus labiau maskolių skaitlini, nemaskolių kareivių buvo daugiau ir tie nemaskoliai nenorėjo kariauti ir prie jų norų turėjo laikytiesi ir caro jenerolai ir admiralai, kadangi su neklausančiais kareiviais pasilikę, negalėjo ilgiau gintiesi ir jenerolai.

Teip vienog galima vien spėti, tikrų priežasčių pasidavimo visgi negalima žinoti; tą gal žinoti vien tie, kurie buvo Port Arthurė. Ten be abejonės buvo ir diktai lietuvių; jie iškėlavo į Japoniją ir išbus ten iki pabaigai karės. Jenerolas Nogi paliko Port Arthurą mažą garnizoną, o

pats su 60000 kareivių ir 700 kanuolių ištraukė jau į šiaurios ant sustiprinimo armijos stovincios prieš Europatkiną.

Apie traukimą japoniečių matyti Kuropatkin dažinojo ir jis išsiuntė jenerolą Mišenką su kazokais bandyti, ar nepasisekė atimti nuo japoniečių nors dalį gabenamų geležinkelių kanuolių. Kazokai atsirado net aplinkinėse New Chwango, taigi jie, išilgai geležinkelio, nusigrudė toli į pietus nuo Mugdeno. Negalėjo vienog niekur rasti nepasirengusių japoniečių; geležinkelio sargyba kazokus sumušė teip, kad jie ant lauko paliko daug arklių, karabinių, net kardų. Viename susirėmime, kuriame dalyvaavo net diela divizija maskolių raitelių, krito net 300 maskolių. Kazokams iš tikro pasisekė išardyti dalį geležinkelio, bet japoniečiai greitai pagadinimus sutaisė. Sargyba geležinkelio likosi sudrūtinta teip, kad dabar nėra reikalo bijotiesi maskolių užpuolimo. Jeigu nevisa ištraukusi iš Port Arthurą japoniečių kareivių, nusigrudė dalis prisigriebė jau armijos stovincios priešais Kuropatkiną, tai visgi dalis jau atėjo į vietą.

Gal teip žymiai sudrūtintas Oyama nelauks didesnio susidurtinimo maskolių, bet žengs toliau į šiaurios ir bandys maskolius iš Mugdeno išvyti. Jeigu tą bandys daryti, tai neužligio išgarsime vėl apie didelius mušius Mugdeno aplinkinėse. Tuli apsiirėskimai rodo, jog maskoliai laukia apgulimo ir Vladivostoko, taigi kito karioško porto ant Didžiojo oceano. Maskoliškos laivynės to porto viršininkas, admiralas Skridlov, iškėlavo į Peterburgą. Išvažiavę, jis laikė į kareivius kalbą, kurioje pasakė, jog galima laukti apgulimo Vladivostoko, bet drange išreiskė pasitikėjimą, jog garnizonas ir jūrininkai gis tą portą teipjau narsiai, kaip gynė Port Arthurą.

Londono laikraščiai ir keli sugrįžę nuo karės lauko korespondentai ir kariai delegatai svetimų kraštų, aplatinio žinią, buk garsus Kuropatkin suvisu užėmė kareivių ir oficerų užsitikėjimą. Besitinkanimai atgal buk sudemoralizavo kariumenę.

Matyti norėdams pataisyti savo nupuolius reputaciją, Kuropatkin nusiuntė į pietus 20000 kazokų po vadovystės jenerolą Mišenką. Kadangi vienog nuo pietų toki japoniečiai ir perlauži jų linijas kazokai negalėjo, tai jie ne bebūdė eiti tiesiog į pietus, bet įsiveržė per rubezių į Chinus, kur japoniečių nėra ir chiniška teritorija prisigriebė iki New Chwango. Toks vienog maskolių pasielgimas yra sulaužymu terptautiskų tiesų ir sulaužymu neutraliskumo Chinų. Kad išteisinti savo jenerolų priešingus terptautiskoms tiesoms darbus, maskoliškas randas išsiuntė į visus neutraliskus kraštus pasiskundimą, buk japoniečiai lauzo Chinų neutraliskumą. Mat niekšas už savo biaučius darbus vis bando kaltinti kitus! Tuom tarpu šioje karė maskoliai jau nekarta erzino neutraliskus kraštus: maskoliai net ant Baltiko, kur karės nėra, gaudė svetimus laivus, veržė siuntinius, veržė neutraliskų kraštų pašto siuntinius, nors pašto net karės laike negali nieks stabdyti; to, rodosi, nežino tik caro pašlemėkai. Na, ir toki lauzanti ant kiekvieno žingsnio terptautiskas tiesas drysta skystiesi, jeigu kiti kada nekada, retkarčiais tą daro, ką maskolpalaičiai daro ant kiekvieno žingsnio.

Sulaužymas Chinų neutraliskumo, ką maskoliai padarė priešais savo svietui duotą pažadėjimą, privers japoniečius pasirūpinti, kad maskoliai negalėtų panašiai elgtiesi. Nereikia užmiršti, kad organizatoriais chiniškos kariumenės ant Mandžurijos rubezius yra japoniški oficerai, arba chiniškiečiai, baigę kariškas mokyklas Japonijoj, prilankus savo mokiniojams.

Londono laikraščiai dabar garsina, buk japoniečiams pasisekė užkirsti kazokams jenerolą Mišenką sugrįžimui kelią ir buk jie iš visų pusių japoniečių apstoti. Japoniškas randas vienog angliskų laikraščių paleisto paskalo nepatvirtino, o jeigu jis būtų teisingus, nebūtų juk reikalo sėpti.

Maskoliški laikraščiai dabar garsina, jog ant karės lauko reikia laukti svarbių atsitikimų, tokių kaip žengimo maskoliškos armijos pietų link.

Japonija atsisaukė į Prancūziją, protestuodama prieš tai, kad Prancūzija daleidžia maskoliškai kariškai laivynėi rinktiesi Madagaskaro portuose, ten daleidžia krauti anglis ir valgio produktus.

Rozdestvenskio laivynė vienog jau išplaukė iš Madagaskaro, bet kur ji dabar yra, nežinia. Gana, kad jos iki šiol nesugrįžimo atgal maskoliškas randas, nors perėjęs sanvaitės laikraščiai kalbėjo apie sugrįžimą namon to laivynės dalies.

Porte Labun pasirodė du maskoliški angliniai laivai, jiems išplaukus, atplaukė du japoniški torpedų gaudytojai. Aplinkinėse turi but daugiau japoniskų kariškų laivų. Todėl ant Indiško oceano reikia laukti neužligio susimušimo Rozdestvenskio eskadros su japoniška. Maskoliški laivai negali ilgai slapstytiesi, kadangi neutraliskiečiai kariaujančių pusių laivų negali laikyti savo portuose ilgiau kaip 24 val. Ant sudrūtintu Rozdestvenskio atsuntė trečioji Baltiko eskadrė. Rozdestvensky dabar turi daugiau laivų negu prieš jį išsiųstas japoniškas admiralas Urin.

Londono laikraštis "Times" pagarsino korespondenciją iš Port Arthurū, kurioje padavė tikrai įstabias žinias. Kaip tik kareiviai išgirdo apie pasidavimą tvirtyne, neklausė jau oficerų. Jie užpuolė ant degtinės pardaviniųčių, pavėzė iš jų 5600 butelių degtinės ir pradėjo kelti orgijas ant uilyčių. Kariumenės dalyis, išsiųstos ant suvaldyti keliančių orgijas, prie to pristojė ir girtuokliavo drange.

Prancūzijos ministerių perdėtiniai Combesui pradeda nepritari parlamentas, paremėjų randa Combes vis mažiau. Jis todėl su visais ministerais nutarė nelaukti, kol ji nuo vietos parlamentas pasirašys, bet dabar jau paduoti prezidentui rezignaciją viso gabinetu. Combes perėitą nedėlios dieną atsilankė pas prezidentą, norėdams pa-

duoti gabinetu rezignaciją, bet to padaryti negalėjo, kadangi mat pasimirė prezidento Loubeto motina, 92 metų senelė, tai sunus turi rūpintis apie palaidojimą motinos, neužsimą dabar politikos reikalais. Nors Combes dar palaikoma ministerių perdėtinu, bet dienos jo valdymo jau baigiasi. Iš jo pralaimimo labiausiai džiaugiasi kunigai.

Paryžijų prasidėjo perkartinėjimas užpuolimo Rozdestvenskio laivynės ant angliskų žvejų. Angliški laikraščiai tiesiog apkaltina Maskoliją, jog ji už pinigų stengiasi perkinti ludininkus. Garsus Clado prancūziškiems laikraščio reporteriams stengiasi įkalbėti, buk tarp žvejų buvo du torpediniai japoniški laivai. Jeigu jie buvo, tai į dangų nukelti negalėjo; tuom tarpu japoniskų ne torpedinių, ne kitokių laivų Europinų, apart gal girtų maskoliškos laivynės oficerų, nieks daugiau nematė.

Sudžios, perkartinėjanti visą atsitikimą, nutarė laike klausinėjimo ludininkų fleisti laikraščio reporterius; maskoliški adminolai, matyti turėdami ką negero ant sauzinės, norėjo atlikti viską slapta, be laikraščio, bet tas jiems nepasisekė, turėjo pasiduoti reikalavimui kitų sudžijų. Perkartinėjimai ateibūs prancūziškoj kalboj.

Maskolija.

Iš Maskolijos ateina teipjau priestaraujančios žinios kaip ir nuo karės lauko; vieną dieną rašo, jog reakcijos pasekėjai paėmė viršų ir buk vidaus ministeris Sviatopolk Mirsky jau pasitraukė nuo vietos, buk caras už vidaus ministerį paskyrė seniau buvusio izdo ministerį Witte, tai vėl buk Mirsky vietą užėmė pagarsėjęs savo žiaurumu Finlandijos jeneral gubernatorius Obolensky. Tuom tarpu randas nepatvirtina žinios apie pasitraukimą nuo vietos Mirsky. Jeigu jis, vienog, dar ir laikosi ant vietos, tai labai silpnai.

Ir pereitą sanvaitę keliuose dideliuose miestuose žmonės kėlė nepilankias carui demonstracijas. Dėl nepilankumo žmonių, caras priverstas tapo prasiuntinėti nuo vietos Maskvos jeneral gubernatoriaus savo dėdę, kunigaikštį Sergijū ir Kaukazo jeneral gubernatorių, kunigaikštį Galicinj. Prasiuntintų vietoj dar caras kitų nepaskyrė.

Vengrija.

Valdanti Vengrijoj madarai nori suvisu atskirti nuo Austrijos ir sustverti visai atskirą viespatystę. Parlamente su dabartiniais pasiuntiniais ne jokių viespatystės reikalų negalima atlikti; pereitą sanvaitę tarp pasiuntinių užimė parlamente biaučių mūstytes. Ciecurius sutarė su Vengrijos ministerių perdėtinia paleisti dabartinį parlamentą ir pagarsinti naujus rinkimus. Bet ar nauji pasiuntiniai bus sutaiskesni, nežinia.

Iš Lietuvos.

Iš Vilniaus.

Ruimose buvusio Francis-konų klostorius likosi atnaujinta buvusi čia pirma katalikiška koplyčia. Koplyčioj toj bus laikomos dievmaldystos nedėlios. 24 d. gruodžio iš didesės

kasos Pagirinių geležinkelių pašlavė geležinę kasą su 44-591 rubl. 3 kap.; kasa ta su pinigais avėrė 18 pudų. Vagiliai duris atidarė su parrinktu raktu, kurį ir paliko daryse. Suareštavo jau kelis nužiūrėtus, bet pas juos pinigų rado tik 600 rubl.

Per sanvaitę, nuo 14—22 d. gruodžio Vilniuje apsirgo visokiomis limpančiomis ligomis 24 ypatos, iš ko: šlaiknotoms šiltinėms apsirgo 5, pilvinėms 6, rauplėms 1, tyfoidams 5, diphteritui 6, roze 1.

19 d. gruodžio į Vilnių atkako 30 mokintinių Minsko gimnazijos po vadovystės dviejų mokiniojų, tik kvaili mokiniojai, apart knygynų, nieko verto matyti nedaleido mokininėjams atkankyti: jie apžiūrėjo: viešą knygyną, Muravjevo muzėjų ir Katarinos paleistuvės paminklą.

Vien Vilniuje iki Kalėdų ant Raudonojo Kryžiaus Dėties žmonės sudėjo 67599 rubl. Šelpia mat savo skriaudėjų carą, o ant Lietuvos reikalų nieko nenori aukauti.

28 d. gruodžio, ant Mozaikos gatvės rado kuną nepažįstamo vyriškio. Iš tirinėjimų pasirodė, kad jis likosi užmuštas, kaktą jo buvo sušaldyta. Pasirodė paskui, kad užmuštas yra pabėgęs iš kalėjimo kriminalistas Antanas Kačanauskas, 27 metų, žinomas vagilius. Užmušė jį Jo sandraugė vagiliai, bet jį dar nesuėmė.

Rogių kelias aplinkinėse Vilniaus užstojo nuo 29 d. gruodžio (pagal Amerikoj vartojamą kalendorių). Kelias labai geras, nors sniego dar nedaug. Nuo 29 d. gruodžio šaltis pradėjo eiti didyn.

Iš Vilniaus gubernijos.

8 d. gruodžio, Malėtuose nežinomi vagiliai pavogė iš koplyčios katalikiškos bažnyčios skrynute su aukoms ant naudos „Raudonojo Kryžiaus Dėties“. Klek ten buvo pinigų, nežinia. Katalikiški prablaščiai bereikalo į bažnyčias priima tas maskolių aukų skryniais.

Kaimie Pilviškiuose, Bistricos valsčiuje, 7 d. gruodžio sudegė namai ukininko Malaucko.

14 d. gruodžio, kaimie Varėnuose, Joniškių valsčiuje, sudegė klounai dvaro savininko Tisiekvičiaus, o juose visi šumetiniai javi dvaro randauninko Zajankausko. Bledį gaisro padarytą skaito ant 15000 rubl. Daugiausiai žudė randauninkas, nes jo javų sudegė už 11000 rubl. ir jie nebuvo nuo ugnies apsaugoti.

23 d. gruodžio, į gyvenimą direktoriaus Kučuriskų popieros dirbtuvių įsiveržė 4 plėšikai. Pirmaisiai užpuolė jį ant direktoriaus seers; kada gi ant jos šauksmo atbėgo brolis, plėšikai su kirviais šoko ant jo. Tas gynyš, bet ant galo užpuolikams pasisekė ant kaklo užmesti kilpą ir suvaldyti. Paskui atgaivino jie apmirusį direktoriaus seerį ir privertė parodyti, kur yra pinigai. Su kirviais suskaldė stalą ir iš stalėliaus paėmė pinigus, kurių buvo keliosdešimtys tukstančių rublių, išsinešė iš namo.

Antroje pusėje lapkričio mėnesio Vilniaus gubernijoj iš viso buvo 53 gaisrai, kurie nžgimė: nuo neatsargumo 16, nuo negerai įtaisytų dūmtraukių 2, nuo padėgimo 2,

nuo nežinomų priežasčių 33. Visuose atsitikimuose ugnelė pridirbo bledies ant 61000 rubl.

Netikėtą mirčių buvo 8, vaikžudystės 4, staigų mirčių 5, užmuštos 2.

Vagystų papildyta 15. Pavogė daiktų už 693 rubl., o gatarų pinigų 724 rubl. 80 kapeikų. Arklių pavogė: Vilniaus pav. 4, Ašmėnų 3, Šventėnų 1, Vileikos 11, Dišnos 6, išviso 35. Iš pavogtų arklių: vieną pavogtą Vilniaus pav., vieną Ašmėnų ir vieną Vileikos pav. atrado jų savininkai.

Naujas geležinkelis.

Maskoliškas laikraštis „Grodzenskija Gubernskija Vedomosi“ praneša, buk nuo pavasario prasidės darbai prie dirbimo naujo trumpo geležinkelio nuo stacijos Gartoeno iki stacijas Želvėnų, Polocko-Sedlecų geležinkelio linijos. Tasai naujas kelias, jungiantis dvi, svarbi geležinkelių linijas Lietuvoj, turės 58 verstus ilgio. Ant viso kelio bus tik viena stacija miestelyj Skidelyj.

Iš Gartoeno.

Atsibuvo čia neseniai susivaziavimas daktarų Gartoeno gubernijos. Ypač kaimų ir miestelių daktarai skundėsi ant susivaziavimo ant sunkaus padėjimo. Kaimų daktarai turi važinėti pas ligonius 50 verstų ir daugiau, mažai ligonių gali apžiūrėti. Tokiose sąlygose pelno turi mažai, o žmonės, negalėdami visada rasti daktaro, noroms nenoroms priversti kreiptiesi prie menkai išmanančių felčerų, arba ir prie nieko neišmanančių visokių kirmėlių, avininkų ir kitokios vislės žmonių išnaudotojų.

Iš Minsko.

Mums rodosi, jog žydai su savo vientautais elgiais kuo teisingiausiai, jog žydus žydo neišnaudoja, neskrindažia. Tuom tarpu kaip tarp kitų tautų turtingi išnaudoja beturčius, teip daro ir žydai, jeigu tik gali. Štai Minske didesė dalis pardaviniųčių yra žydų savasčia, jose tarauja daugiausiai žydai pagalbininkai; juos tai ir išnaudoja kuobariausiai partdaviniųčių savininkai. Minsko pardaviniųčių pagalbininkai už mažas algas dirba ant dienos po 17 val., vien nedėlioms turi 3 val. atilsio. Neseniai pardaviniųčių savininkai atsisaukė į miesto rod, melsdami, kad ir per tas 3 val. daleistų laikyti atidarytas pardaviniųčių, bet miesto roda to begėdiško prašymo neįspildė.

Iš mokyklų kazarmės.

Maskoliška apšvietimo ministerija daleido mokyklų apskričių viršininkams, jeigu pasirodytų reikalingu, paversi mokyklų triobas apstojimui pašauktos po ginklų kariumenės. Bet Lietuvoj visos veik mokyklų triobos statytos už žmonių pinigų, taigi tik jās pastatę gali spręsti apie tai, ant ko gali but apverstos, bet ne ministeris, kuris savo skatiko nepridėjo. Mat caro pašlemėkai elgiaisi su žmonėmis kaip su gyvuliais, nuo jų vien pinigų reikalauja, o visas tiesas atima.

Užmušti brolį.

Kaimie Olenuose, Širvintos valsčiuje, Vilniaus pav., gyveno Katinų šeima, suside-

danti iš senelės motinos, jos sunaus Konstantino ir jo seers Agotos, merginos 24 metų. Agota užsimanė tekėti už kriaunčaus Tvorėno. Bet greitai tarp Katinų ir Tvorėno užgimė nesutikimai už dalį ir jau 1903 m. Tvorėnas bandė nunuodinti Katiną. Rudenįj tuose jau metuose Agota, jos brolis, ukininkas Jatkauskas išvažiavo į Gėdraičius ant jomarko, o vakare pėkščia sugrįžo namon viena Agota, brolis jos prapuolė. Agota ilgai gynėsi, bet ant galo prisipažino, jog ji, drange su Jatkaucku, paskandino brolį ežere netoli kaimo Mickaičių. Čia eketėj ir rado paskandytą Katiną. Vilniaus sūdo butas perkartinėjo dabar provą. Jis nusprendė Jatkaucką ant 12 metų, Tvorėną, kuris Jatkauckui už užmušimą Katinu užmokė jo 20 rubl., ant 10 metų, o Agotą su visu išteisino, rado nekaltą.

Paliuosavimai lenkams.

Lietuvoj, kaip žinote, ypatom lenkiškos kilmės, išpažįstančios katalikišką tikėjimą, uždrausta pėkšti žemę; išėmimai buvo iš pradžių padaryti kunigaikščiai Oginiskiui, grafams Tisiekvičiams ir Komarui, bet paskui ir nuo jų privilegijos likosi rando atimtos, nuo 1883 m. katalikui bajorui nevalia buvo su visu pirkti žemę Lietuvoj.

o ukininkams katalikams pirkinėjimas likosi dar labiau apskunkintas. Dabar, kaip paduoda maskoliški laikraščiai, ant perstatymo vidaus ministerio Sviatopolk-Mirsky, caras daleido katalikui inžinieriui Henrikui Sienkevičiui nusipirkti Vilniaus gubernijoj dvarą užimantį plotą 400 desiatinų. Mat, šitą pėną laiko už teip sumaskolėjusį, kad jį ir caras nelaiko už pavojingą, todėl ir daleido Lietuvoj pirkti dvarą. Sienkevičia buvo perdėtinu Novgorodo geležinkelio linijos.

Užmušti ir suželti lietuviai.

Kaip garsina maskoliškas randas, Mandžurijoj likosi užmušti sekanti kareiviai iš Lietuvos. Užmušti iš Suvalkų gubernijos: Pranciškus Vienekaitis ir žydas Zalman Rotovski; pašauti: Mikola Dabulevičia, Vincas Kavaliuckas, Motiejus Kleiza, Stanislovas Rozenyjas, Juozas Andriukaitis, Jonas Jokevičia, August Boetcher, Jon. Sokolovskis, Tamošius Giedraitis, Juozas Šlakis, F. Krueger, Leopold Engelman, Nuchim Germanski, Motiejus Aleksa, Juozas Kralisevskis, Vincas Juska, Stanisl.

Kaukalas, Kazimieras Volkskis, Juozas Dovidavičia, Juozas Gavėnas, Jonas Domalas, Mikola Valčiukonis, Motiejus Buizas, Motiejus Šalčas, Šimel. Augienicki, Gustavas Lor, Jonas Rauba, Viktoras Hyvčiz, Kimel Fugler, Antanas Rozemekas, Gust. Romanauckas, Juozas Pietkevicia, Jonas Balūnaitis, Juozas Francevičia, Antanas Mikelevičia, Povilas Vidriaitis, Simanas Suchocki, Pranciškus Maršalsonis, Adomas Laukelis, Jegor Sinkievič, Simanas Pakirskis, Vladislavas Jurimauckis ir Augustas Vranauckis. Prapuolė: Vincas Mareškaitis, Juozas Ališaukas ir Mikola Zvirblis; tie be abejonės pateko į japoniečių nelaisvę.

Iš Vilniaus gubernijos: pašauti: Steponas Tabola, Juozas Abramčik ir Jodel Baran. Iš Kauno gub.: pašauti: Jurgis Semaška ir Antanas Lastauckas.

Iš Panevėžio, Kauno gub.

Pradžioj berzelio mėnesiųjų metų Panevėžijj atsisbū žemdirbystės ir galvijų paroda. Paroda dalyvis į tris skyrius: arklių, raguotų galvijų ir žemdarbiškos pramonės. Parodos rengėjai atsisaukė į Kauno žemdirbių draugystę su prašymu paskirti 500 rublių ant išdalinio jų ukininkams ant dovanų užsipelniems. Už geriausius gyvulius, apart medalių ir pagyrimo laisčių, bus mat ir piniginės dovanos, jas gaus ukininkai, kurie nelabai geidžia gauti medalius, koki ukininkui naudos neatgabenka.

Kvailysta lietuvių ukininkų.

Maskoliškų urėdninkų, arba geriau sakant, pašlemėkų, maskolystės putų Vilniuje išleidiamas laikraštis „Vilensky Vestnik“ garsina, buk lietuviai ukininkai: Pa-

nevežio, Remigatos, Krakinauo, Čipėnų, Pevo ir Strumpiškių valsčių, ant parodymo savo dėkingumo buvusiam Vilniaus jeneral gubernatoriui Sviatopolk Mirskui už jo užstoiją už lietuvių ir išprašymą nuo caro daleidimo lietuviams atpa-

lotyniskoms literoms, įdavė Mirskui 275 rubl. 73 kap., kiti valsčiai Panevėžio paviečio pridėjo dar 281 rubl. 12 kap. ir pavedė apverst tuos pinigus ant kokio gero mierio (o argi pats lietuviai ukininkai, be Mirskio pagalbos, negalėjo savo protu surasti kokio gero, geresnio negu jiems Mirsky gal parodyti, mierio?). Nuosimėius minėtų pinigų Mirsky teikėsi apverst ant stipendijų, po 11 rubl. 40 kap., neturtingiems lietuviams mokintiniams lankantiems Panevėžio-Pevo ir Čipėnų liaudės mokyklas. Stipendijatas rinks pats sudemoralizuoti mokiniojai ir jie joms apdovanos, jeigu jau netikrus maskolius, tai vaikus pusiau sumaskolėjusių lietuvių. Lietuvių pinigai bus apverst ant drutinime maskolystės Lietuvoj ir silpninimo lietuviųstės.

Iš Prūsų Lietuvos.

Laikie paskutinįj vėtrų ir šalčių, Prūsų Lietuvoj ir Poznaniaus provincijoj sušalo 50 žmonių. Kaimie Kaltėkiuose, čiuzinėjant ant ežero, du vaikai įlūzo ir prigirė; kunus jų tik ant rytojaus ištraukė iš po ledo.

Prieš Kalėdas Tilžėj moka-jo už sėpel obolių iki 12 Markių, už du literiu kriaušių 50—80 fen. Už balandius po 40 fen., už vištyčius po 80 fen., vištas 1.50—1.80 Mk., antis 1.80—2.00 Mk. Žulkius po 30 fen. už svarą. Už svarą lydekų 60 fen., šamų 70 fen.

16 d. gruodžio, Norvegijos sostapiėj, Christianijoj, pasimirė pagarsėjęs Prūsų Lietuvoj dar Jurgis Sauerwein Vellonis buvo vokiētis, todėl tautiškiems lietuvių siekiams nepritarė, bet lietuviską kalbą mylėjo labiau negu ne vienas lietuvis. Jis rasinėjo eiles budinčias lietuvių ir pirmutiniam tautiškam laikraštyj „Auroj“. Sauerwein gimė 1881 m. Hanovere. Mažai gal yra

daugiau lietuvių, negu ne vienas lietuvis. Jis rasinėjo eiles budinčias lietuvių ir pirmutiniam tautiškam laikraštyj „Auroj“. Sauerwein gimė 1881 m. Hanovere. Mažai gal yra

daugiau lietuvių, negu ne vienas lietuvis. Jis rasinėjo eiles budinčias lietuvių ir pirmutiniam tautiškam laikraštyj „Auroj“. Sauerwein gimė 1881 m. Hanovere. Mažai gal yra

daugiau lietuvių, negu ne vienas lietuvis. Jis rasinėjo eiles budinčias lietuvių ir pirmutiniam tautiškam laikraštyj „Auroj“. Sauerwein gimė 1881 m. Hanovere. Mažai gal yra

daugiau lietuvių, negu ne vienas lietuvis. Jis rasinėjo eiles budinčias lietuvių ir pirmutiniam tautiškam laikraštyj „Auroj“. Sauerwein gimė 1881 m. Hanovere. Mažai gal yra

daugiau lietuvių, negu ne vienas lietuvis. Jis rasinėjo eiles budinčias lietuvių ir pirmutiniam tautiškam laikraštyj „Auroj“. Sauerwein gimė 1881 m. Hanovere. Mažai gal yra

žmonių, kurie tiek kalbų mokėtu kiek jų mokojo Sauerwein: pasveikimui orientalistų susirinkusių Stokholme, jis paršė eiles 56 kalbose, o tame ir lietuviškoj. Kuną jo pergabeno į gimtinę Hanoverą, į Granovą.

Tilės pav. yra naminių gyvulių: arklių 14547, ragutų galvijų 27651, avių 8559, oūkų 1441, kiaulių 47378.

Per Kalėdas Prūsų Lietuvoj buvo dideli šalčiai, termometras nupuolė iki 16° žemiau zero, bet ant naujų metų vėl atšilo, sniegas vėl paleido. Nemune, netoli Smalininkų, prigrėdė botininkas Rubinakis, iš Smalininkų. Jis ant žiemos sugrįžo namon, bet ušimam dar prieš Kalėdas parvilkė baidoką į Smalininkus. Baidoką parvilkė vienok jau kiti, Rubinakis nežinia kokiū būdu nuvirtė ir prigrėdė. Kuno jo iki šiol dar nerado.

Netoli Rosytės rado prie kranto jurių vilnių priplakę vyriską lavoną be galvos, kojų ir be rankų. Matyt, jis ilgai vandenyj galėjo, bet iš kur čia atplaukė, nežinia. Rodosi čia slepiasi žmogudystė.

Isz Amerikos.

Obuoliai be sekni.

LOS ANGELOS. Garsus Burbank, turtingas sėdauninkas, nesigalintis pinigų ant visokių experimentų, terp kitko išbandė veisė baltų melynų, slyvų be kaukelių ir ant galo veisė obuolių neturintį seklių. Tie beseklių obuolių medžiai ne turi nė žiedų, todėl nesibloja šalmy laikė žydėjimo. Obuoliai gardūs. Sėklės buvo tik šakys, jeigu šakos besėklių veisės susiduria su sėklėmis. Nežinia dar vieną, ar toje beseklių obuolių veisė užsilaikys ir pergabens žiepus kitur. Porą metų atgal Prancūzijos sėdauninkas, matavo išdirbę slyvų ir aprikojų veisė be kaukelių, bet tos vaisinink medžių veisės, pergabentos kitur, greitai išsiveisė ir gabeną paprastus vaisius, taigi su kaukelėmis.

Tie obuoliai but ir su veisle neturintį sekli obuolių.

Bande išmokyti paminkla.

WASHINGTON, D. C. Neseniai prieš karščią akademiją Annapolis pastatė Vokietijos cecioraus prezidentui Rooseveltui padovanotą stovylą vieno iš bauriavusių Europos despotų, Prūsų karaliaus Friedricho Didžiojo. Pereitą savaitę aezinomos ypatos bandė tą stovylą, kaip nepritinkančią laisvės krašte, su dinamitu išardyti, bet dinamitą ir pritaistytus jo padegimui siulus patėmijo stovylos sargas ir prabalo. Kas norėjo tą paminklą išardyti, nežinia.

Maskolizki sektantai.

NEW YORK. Atkako čia, po vadovystės buvusio kapitono caro gvardijos, Dymeno, 200 maskolių moloanų, kurie nori aplinkinėti Los Angeles, Californijoj, parengti koloniją ir joje pasisilepti nuo persekiojimo caro valdžij. Moloanų Maskolijoj yra apie 200-000.

Santaikos sudal.

WASHINGTON, D. C. Prezidentas Roosevelt pranešė senatui, jog atsimas atgal padarytus su kitoms viešpatystėms sutarimus reikalavus pavidimo santaikos sudai nesutikimui su kitoms tautos, jeigu senatas padarytų kokias permainas sutarimuose. Prezidentas tik, jog toki sutarimai yra žingsniu prie ilgalaikės santaikos tarp tautų. Ar ištikro vieną teip yra? Gyvenimas parodo visai ką kitą. Amerikos prezidentas ir Maskolijos caras stengiasi visam svetui įkalbėti, kad tik jie yra nešiojantys santaikos, tuom tarpu nešiojantys santaikos nieks ne sulaukė nuo karės su Ispanija ir su Japonija. Teip bus ir toliau. Jie neužpūs ant drutų, bet silpnus vis haugys karėms, jeigu tie nenorės išpildyti reikalavimų.

Ant galo tankiai kares gimo erzini, nevelnus, šurkštus atsakymai: tuom tarpu erzintoj, niekintoj kiti turbūt daugiausiai yra terp Amerikos politikierų. Ant pralinimo karių todėl ne pakanka dar sutarimų, kadangi besijauciant dritais ir sutarimus lauzo, jeigu jie jų mierius kokiū nors būdu stabdo. Ant pralinimo karių labiau negu sutarimai reikalingas persiėmimas doriškais principais, ypač gi didesnis apsiatšymas, apsicivilizavimas valdžij turinčių. Tame vieną ne Amerika, ne Maskolija ne gal but paveiklu kitiems.

Smalciniai.

Pabaigoj peretas sanvaitės visur Amerikoj buvo dideli šalčiai. Dudge City, Kana., termometras

rodė 14° žemiau zero. Oklahoma City, Oklahamoj, termometras nupuolė iki zero. St. Paul, Min. buvo 14° žemiau zero. St. Joseph, Mo., 8° žemiau zero.

Paskendo laivas.

ST. JOHNS, NEWFOUNDLAND. Newfoundlando pakrantėse laivas „Landseer“ iš Gloucester, Mas., susmūšė su kitu ir paskendo. Prie to prigrėdė 5 jo jūrininkai.

Vyskupo raszas.

CINCINNATI, OH. Čianykštis katalikiškas vyskupas Moeller išleido aplinkrašį į savo dieceziją, kuriame jis nupeikia rengianus ant bažnyčios naudos fairus ir piknikus. Su visu jų neuždraudžia, bet uždraudžia juos laikyti nedėdieniuose, uždraudžia su fairais jungti baltus ir šokių, vartoti ratus ir automatus viliojimui pinigų. Uždraudžia teigti rinkti pinigų prie bažnyčių durų.

Netolimes ant geležinkelio. RATON, N. MEX. Netoli nuo čia, ant Santa Fe geležinkelio, susmūšė du traukiai. Prie to 3 ypatos liko užmuštos, o dvi mirtinai sužeistos.

Gaisrai.

MILWAUKEE, Wis. Sudėgė čia cukraus Young Ziegler Co. ir Benjamin Young balnų dirbtuvės. Blied gaisro padarytą skaito ant 250000 dol.

VALLEY PARK, MO. Sudėgė čia itaisos St. Louis Plate Glass Co. Blied gaisro padarytą skaito ant 250000 dol.

CHESTER, Mas. Viduryj miesto perėita petnyčios diena šiautė čia gaisras, kuris pridirbo bledies ant 250000 dol.

OSWEGO, N. Y. Sudėgė čia krakmolo dirbtuvės „Corn Products Company“. Blied gaisro padarytą skaito ant 150000 dol. Gaisras užgimė nuo eksplozijos garinio katilo.

LEAND, ILL. Išdegė visas viduryj Sito miestelio. Blied gaisro padarytą skaito, ant 100000 dol.

IRVINGTON, N. J. Sudėgė čia dirbtuvės Margell Co. Blied gaisro padarytą skaito ant 300000 doliarų.

NEW YORK. Namuose pn. 133 W. 30 sudėgė advokatas Mason, jo pati ir dejetas vaikų.

Netolime kastynose.

COLUMET, Mich. Victoria kastynėse ant besikelimio prietaises klančios augstyn, nupuolė kita ir užmušė 4 darbininkus, o 2 sunkiai sužeidė.

GLENS FALLS, Mich. Čianykštiose kastynėse, nuslinkusios žemės likosi užmušti keturi darbininkai: amerikonas, finas ir du slovakai.

Explozijos.

CLEVELAND, OH. Prie stacijos Creston eksplozavė garinis katilas stovinėjos prie stacijos lokomotyvas. Explozijos trukio vedėjais ir peckurius liko užmušti, o vienas pašalinis mirėti užgautas.

PATERSON, N. J. Netoli nuo čia esančiose Laffin & Rand Co. parako dirbtuvėse atsitiko eksplozija, kurios du darbininkai liko į šmotos sudraskyti.

NEW YORK. Čianykščiai virėjai ir namų tarnai bando sutverti unią.

CHICAGO, ILL. United States Steel Corporation apreiškė, jog ant toliau savų dirbtuvėse ne pri-pažista darbininkų unių, bet tarsi su kiekvienu darbininku sky-ris.

ISZ Lietuviszku diru.

Tauta, partija, ar ypatą? Mes nekartą ruojame, kad pasidalinę į partijas, negalime sueti į vienybę, sujungtoms visų tautos sanarių pajėgoms negalime dirbti, o per tai ir nieko svarbaus ne pradėti ne galime. Žodžiuose mes, teisybė, smarkus tėvinai, bet darbuose pasirodome visai kitaip. Jeigu mes negalime dirbti kruvoj, tai ne partijos kaltos. Pas mus daugelis partijų pasekėjų, jeigu paimti ant gero examino, jo neis-laikytų, egzaminuotum, pamaty-tume, kad daugeliui partijų pase-kėjų partijų programai, siekliai ir idealai, pats mokslas ne pažįstami gerai, o toki niekina kitus, nesuprasdami gerai už ką, kartais pats kalti budami. Vietoj pasi-mokymo, mes miegdžiojame kitus ir mums rodo, kad mokslo čia nereikia. Mat jauniems atsivertė-liams rodo, kad pakanka spangai garbinti tą, prie to atsivertė, daugiau nieko ne reikia ant užsiplė-ny vardo partijos paremėjo. Teip darė pirmutiniai perėjė į stablė-dystę į krikščionybę, nesuprasda-mi gerai nė jos mokslo, nė dvasios,

niekino visus, kurie tą patį ne da-rė, bet bandė protauti, norėjo su-sipazinti, pasimokyti.

Partijos yra visur, jos tautai rei-kalingos, atlieka svarbią užduotį. Be partijų nėra tautos ir buti ne-gal, gyva tauta susideda iš partijų, kadangi visų žmonių nuomonės ne-gali but vienokios. Progresyviš-kos stumia tautos vežimę pryska-kin. Prie to vieną ir konservatyviškos šį tą gero padaro: jos ve-žimą sulauko nuo per greito bėgi-mo ant dar ne parengto kelio.

Kitur partijos kovoja, bet ir partijos žino, kad tauta stovi augčiau už partiją, nes tauta suve-dė ne iš vienos, bet paprastai iš kelių partijų; mes už partijos siekiu-me matome tautos, todėl su nepri-gulindais į tą pačią partiją dirbti negalime. Mes ne įstengiamė au-kauti ant tautos labo nė musų ypa-tos, nė persitikrinimui, nė asabiš-kių simpatijų ir antipatijų. Dar augčiau už partijiskumą pas mus stovi asabiškuma. Mums rodo, kad lietuviai – tas aš; partija – tai aš, ir ant galo aš tai aš, apart manę – daugiau nėra nieko vėro-godonės. Tas paskutinis įtikėjimas yra vodingiausias, jis labiau-siai stabdo naudingiausius darbus, jis ypač nedaleidžia mums sueti į vienybę, jis yra tikra priežastis visų musų vaidų ir nesutikimų ir musų silpnybės.

Pernai iškovojome mažmožį – daleidimą po cenzūros prižiūra spaudinti knygas ir išleidinėti laik-raščius Lietuvoj. Na, ir tuojau prasidėjo ginai, ir tai pirma negu pasirodė Lietuvos koki nors raštai, keno tai nuopelnai: kiekviena par-tija sako, kad tai ji iškovojų spau-dinti. Iš tikro vieną spaudą iško-vojo ne viena partija ir ne ypatų, tik tauta, taigi prie to prisidėjo visos jos partijos. Prisidėjo prie to progresyviškos partijos per sėjimą nužadėdimo terp žmonių, bet dėl jų vieny agitacijos randas ne būtų sugrąžinęs spaudos; jeigu tą padarė, tai todėl, kad tikėjo, jog sugrąžinta spauda, kad ir cenzu-ruota, visgi dalį ir tai ne mažą lie-tuvių bent ant tulo laiko užganė-dys. O kad ypač laike karės ran-di reikia žmonių priankumo, tai jis ant galo ir daleido lietuviams spaudinti knygas lotyniškomis li-teratūrom.

Kaip su tuom, teip yra su vis-kuom. Jeigu tauta ką iškovoją, tai tame nuopelnai buvo visos tau-tos, o ne vienos partijos. Nesie-kintimai partijų, negalėjimas jų mekadą susieti į vienybę prieš-švėtimus priešus ne palengvina tautai nuo svetimų ką nors iško-voti, bet tautos partijų aštrus ne-siekintimai iskovojimą nuo svet-i-mų sunkina: silpnų, terp savęs be-siedančių nieks nesibijo ir todėl ne klauso.

Didžiausi vienų musų nesikei-timai yra asabiški; asabiškai kovo-dami, mes neniekiname nė kovo-ginklo: toje kovoje jau mes neat-skiriame doro nuo doro, daleis-to, nuo nedaleisto. Kas liud-niausia, kad asabiški kovoje mes stengiamės ir laikraščius daryti savo įnaigais, o tuom tarpu laik-raščių pareiga yra tarnauti visuome-ni, sergti visuomeniškis, o ne asabiškis keno nors reikalus. Asabiškus reikalus tegul kiekvie-nas pats atlieka teip kaip išmano, be prisidėjimo laikraščių. Tas musų įsimylėjimas į savo aš ir priežastis, kodėl musų laikra-čiuose pilna straipsnių ne turinčių vertės, tuščių ginčų ir besikolijo-jimų: kiekvienas mat nori parodyti savo „aš“, nesirūpinamas už ką daugiau.

IS Cambridge, Mas.

Lietuvių yra čia apie 700 ypatų. Dirba gyvulių pivinyčiose ir pia-nų dirbtuvėse. Uždirba nuo \$8.00 iki \$12.00 ant savaitės.

2 lietuviai užlaiko valgomų daiktų krautuves, vienas alį išvažioja. Laikraščiai ateina daugiausiai „Lietu-vo“, ateina teigti „Vienybę“, „Saulę“ ir „Spindulius“. Iki šiol draugystės nebuvo nė jokios, keli priglūpę S. Bostono dr-tės. Su-manėjimais pradėjo stengties su-verti draugystę, surengė 8 d. sau-sio prakalbas, ant kurių atsilankė diktas burielis lietuvių jaunų ir se-nų, vyrų ir moterų.

Kalbėtojai buvo: V. Kaunas, Petras Latvinskas, Konstantinas Liubenas, M. Paltaunavičia (prez. T. M. D.) ir Pranas Mockevičia. Daugiausiai kalbėjo apie reikalą draugystę ir apie kitus lietuviš-kus reikalus. Tarpuose Ona Baronaichutė deklamavo eiles.

Draugystė likosi sutverta. Pri-sirašė iš syk 20 su viršum sanarių. Draugystės vardas yra „Lietu-vo Suny Dr-tės“. Sanariai priglūpę prie Susivienijimo Lietuvių Ame-rikoje. Ant to susirinkimo buvo užmanyta dėti aukas, Susirinkė-riai pritarė ir sudėjo \$5.40, kuriuos teip padaliname: \$1.40 Vistiliui, \$2.00 moksleiviais ir \$2.00 kan-tininkams. Pinigus siunčiame į „Lietu-vo“ redakciją.

N. Gendrolis.

IS Baltimore, Md.

Baltimorėj žmonės dirba, kruta, užimti reikalais tautiškais ar dar-

bininkiškais. Kija nesutikimai tarpe unių siuvėjų. Sunkus pa-dėjimas darbininkų, kadangi jų eilėse nėra vienybės, pats vadovai didžiausius nesutikimus sėja, nai-kina darbininkų viltis. Be kovos vienų ne galima darbininkų buvį pagerinti. Kas sykis mažina al-gas, o viskas eina brangyn, darbi-ninkas tyli, kenčia, laukia, gal Dievas pageris jo buvį.

Pas mus mažai yra darbininkų besirūpinančių apie naudą savo luomos.

C. A.

Rinkimo rezultatai Cent-raliskų viršininkų „Aus-ros Dr-tės.“

Kandidatai buvo: ant presiden-tai: Dr. Graičunas, P. Mikolainis ir Vincas Jankauskas; ant kasie-rius: Laukienė ir Dr. Šliupas; su-siėsimų sekretoriaus – Šernas, fi-nansų sekretoriaus A. Lalis, proto-kolo sekretoriaus – K. Gugis; kny-gininkės – M. Augstakalniūtė.

Ant prezidento: V. Jankauskas gavo nuo Brooklynų kuopos 9 bal-sus, nuo Chicago 4, Mikolainis nuo Brooklyn kuopos 1 ir Chi-cagos 2. Dr. Graičunas: nuo Chi-cagos kuopos 28 balsus, Scranto-no kuopos 8, Plymouth 6. Taigi iš viso: Dr. Graičunas gavo 37 balsus, Jankauskas 13, Mikolainis 3; tokiu būdu išrinktas likosi Dr. Graičunas.

Ant kasieriaus: Dr. Šliupas ga-vo: nuo Brooklyn kuopos 10 bal-sų, Chicago kuopos 27; Laukie-nė: Chicago kuopos 7 balsus, Plymouth 6, Scranton 3; tokiu būdu Dr. Šliupas gavo 37 balsus, Laukienė 16. Išrinktas Dr. Šliu-pas.

Ant sekretoriaus finansų Lalis, knygininkės Augstakalniūtė gavo po 54 balsus, taigi visus balsuo-jančių.

Ant protokolų sekretoriaus: K. Gugis gavo 44 balsus (Brooklyn kuopa ant to urėdo ne balsavo).

IS So. Bostono, Mas.

26 d. gruodžio Bostono Gedimi-no Kliubas turėjo S. Bostone ba-lų, ant kurio Pranas Mockevičia susirinkusius kalbėjo apie kan-tininkus. Susirinkę sudėjo \$3.00 („P. Paštuota davė \$1.00; mat jis buvo kankintinis ir tai reikalą aukų suprantą). Dabar ir pačia-me Bostono pradeda lietuviai po-biski busti, pradeda risti į drau-gystes.

Pilypas Štimas ir S. P. Mocke-vičia davė vargo turėjo, kol sutvė-rė Gedimino Kliubą; dabar žmonės jau supranta naudą patį rašo-si, bet yra čia vis dar tokie, kurie lenkai nori buti.

Bostono yra vienas laikorčių ir pinigų siuntimo agentas, 2 gro-sernės. Lietuviai iš palengvo pri-pratę pirkti pas lietuvius, bet šitkurių ir pinigų siuntę daugelis eina pas tydus, kurie ne kartą ir apgauna.

Paukautus pinigų, \$3.10, pa-daliname teip: \$1.55 moksleia-iams ir \$1.55 kankintiniams. Siun-čiame juos į „Lietu-vo“ redakciją. S. Bostonietis.

Girioj.

Pasakojimas J. Augustinavičio.

Viešpatavo tykuma... Kiekvienas balsas tyko toje tykumoj, neaiškiai mirdamas. Platinosi, augo paslaptingas, pilna puikumo rambė, veržėsi į amirštancius rūmus. Lyg slankiojanti nakties liepsna kokių gyvybė vis greičiau ir greičiau. Leidosi rambė, kurioje silpnėję jungėsi su apatija.

Girioj kvepijo. Drutinantis kvapas platinosi per lapus, nešio-josi nuo žolių, šaknų, žiedų, kabi-nos medžių, svaigindamas juos. Vuosiai, pušys, eglės, skroblai, re-ti aržuolai pasidavė jo glamonėji-mui. Gardus kvapas platinosi vi-sur. Stovėjo giria paslaptinga, neparmatoma.

Pirmiausiai ejo girininkas. Pas-ku, atstume kelių žingsnių, gra-fas, dešinėj pusėj pagelbininkas girininko, o užpakalyj, su kvailai išverstoms akims, kaimiečio veidu mažas, pasišaukęs Jakimukas. Jie ejo lygiai ir tyloms, eidami į pas-kirtą šalį. Giras žiūrėjo perva-lindam, primerkdamas akis, lyg prisiklausydams amirštantiems ir vėl atgijantiems gamtos balsams.

Jis žiūrėjo į tolį ir be mislės my-nojo žolę. Girios samanos, pa-parčiai nusistebėję traukėsi, o pa-sakui įlipdino į seną snūdulį. Mažos eglaitės žiūrėjo be mislės į viską. Jos tamsiai grūdosi iš kraštų.

Girininkas siubavo ant storų kojų. Jis lengvai kilnojo storiu-sius strampus ir augstai ir tiesiai kėlė galvą ant storo, raudono ka-lio. Ant jo barsdoto veido maty-vo paklūsumas, o drauge ir iro-nija, jis rodėsi žmogumi normali-ku ir sveiku. Sunkiomis akimis jis žiūrėjo į ruimą, šernėvis jo pla-tinosi lyg kad ką jis uostytų. Gra-fas – tankiai raukšlės ir nekantriai dairėsi užpakalį. Per plonus čy-veryk padus jis jautė nelygumus kelio, geltoni čeverykai buvo ap-

drėbti žolės ir dumblo. Dideli raso-lai žibėjo ant diegų ir žiedų, sunkiai kybojo ant žolės. Kaip kur matyt buvo žibantis balos, pripildantis žibėjimas. Žemė perimta buvo drėgnuomo.

— Velniai! — sušuko grafas, ei-damas toliau keliu.

Raukšlė nuobodumo raukė jo siaurą kaktą; jis su užsispyrimu rūkė popierosą.

— Lusu mylista, jusų mylistai! dešinė, o dabar į kairiąją... dabar tiesiog viduriu — nurodinėjo kelią girininko pagelbininkas. — Jusu mylistai, pro pušis, o dabar po kadugius.

Girininko pagelbininkas buvo ant sargybos. Jo akys dairėsi į vi-sas puses kaip akys gerai išmoky-to šunio. Jo lieša, suvitysi fi-gura, pajudavęs nuo saulės ir vė-jo veidas kvepavo nepažįstančių pasipriešinimo atsidavimu. Jis tankiai užbėgino į prieką, įsiek-kojamas geriausio perėjimo kelio. Pasilėpęs, nematant grafi, rūkė smirdintį, suvitytą į šmetelį laik-raščio tabaką, atargiai kavodams nuoruką. Iš žalių drabužių jis panašus buvo į kariumenės kapra-lą.

Jakimukas slinko miegustai. Jo kvailas veidas nedrįso rodyti nė jokio suerzinimo. Jis jautėsi kai-pi prispaustu buvimu „jo myli-stos“ teip arti. Kartais su nusi-stebėjimu jis dairėsi, kaip norė-damas persitikinti apie savo či-la buvimą. Jo nelaimingumo, ne daug apimančiuose, sunkiuose smegenyse abrodai maišėsi ir kro-vėsi be tvarkos. Jis stengėsi mis-lyti kuo mažiausiai ir tas kuo ge-rausiai pasisekdavo. Slapta, ka-d nekadus jis pažūrėjo į grafo nu-garą ir stebėjosi šviesia parva jo drabužių. Jis žiūrėjo į siauras, ištemptas kelines, į geltonus čė-verykus, užsagiotus sagučiū. Ryklė-rankose grafo išrodė kaip kir-melaitė, ji buvo kaipi ženklų val-dijos ant Falinovo pamišio. Prie Falinovo priglūpė dar šeli palivar-kai ir dvi girios, o teipogi daug užvežiojotų, akamųjų ir kitokių ponų. Įsigrėžė akims į gražų gra-fio liemenį, jis mislijo, jog grafas, nors dabar rodosi ir arti jo, bet iš-tikro yra labai toli ir jis, Jakim-u-kas, apsiurėti ir suprasti jį gerai negali. Tokios mislys dar labiau vertė žiūrėti į grafo geltonus čė-verykus, kuris daleido jiems klampo-ti ir pliusuoti po balas ir purvy-vus, vienis nemalysdamas, kad tas negali atgauti naudos gėlto-niems čėverykams.

Ant syk į kaimietį užėjo ant mislės, kad jei-kuo grafo žiūrėjimo ima koki daly-vuose įsijautusio vaikščiojimo muose, tai tuom pačiu ir jis, Jakimukas, ne mėgstantis kitiems lysti į akis, lokia teipogi sau paskirtą rolę. Toks supratimas pridavė tuojau daugiam drąsos: jam pasi-rodė, kad jis truputį užaugo ir įga-vo netikėtai užsitikėjimą sau, kurį jis, jei galėtų, palaikytų už ambi-ciją.

— Jakimukas šelmis — prašnab-dėjo girininko pagelbininkas, at-sargiai pažėmęs už pasmakrio.

Pažiūrėjo į akis ir spiovė per dantis.

— Palik — sumurmėjo Jakimukas, raudamasis, užpykęs ant girininko pagelbininko.

— Pašlemėkas — nusijuokė tas. — Nepailsi, nesibijok, gali kojas ištempti, matyt tau nėra reikalo skubinti.

Jakimukas nukreipė į jį sunkias, be mislės akis.

— Aš einu, atsakė jis.

— Pirmyn! — Noras pono gra-fogeresnis už tavo tėviską: tavo dukterį gal vilkai suėdė arba vel-niai nunešė, nežinia, kas su tavo vuogele atsitiko — juokėsi girininko pagelbininkas.

— Turbut... pas Steponą pa-bėgo. Metai atgal ji teipogi bu-vo pabėgusi, atmenate, kada ją ponas į savo ruimą paėmė? Rado ją paskui dvaro tarnai, rasite ir jus.

— Pajieškosime, — atsakė tas. — Klausys jį grafo. O ne bus jos, ne klausys, tai tavo reikalas.

— Kas? — paklausė Jakimukas. — Sakiau tau: įieškot vuogutės, tai tavo darbas.

— Mano — atsakė kaimietis. — Saulė leidosi. Raudonoji, drė-bančioji šviesio, kokią ji metė ant krūmų ir girios sienos, ji slinko, lyg deganti baisybė, užimanti vis didesnius rūmus. Šlakai šviesos siubavo, slinkdami tingioj rambėse.

Jis žiūrėjo į tolį ir be mislės my-nojo žolę. Girios samanos, pa-parčiai nusistebėję traukėsi, o pa-sakui įlipdino į seną snūdulį. Mažos eglaitės žiūrėjo be mislės į viską. Jos tamsiai grūdosi iš kraštų.

Girininkas siubavo ant storų kojų. Jis lengvai kilnojo storiu-sius strampus ir augstai ir tiesiai kėlė galvą ant storo, raudono ka-lio. Ant jo barsdoto veido maty-vo paklūsumas, o drauge ir iro-nija, jis rodėsi žmogumi normali-ku ir sveiku. Sunkiomis akimis jis žiūrėjo į ruimą, šernėvis jo pla-tinosi lyg kad ką jis uostytų. Gra-fas – tankiai raukšlės ir nekantriai dairėsi užpakalį. Per plonus čy-veryk padus jis jautė nelygumus kelio, geltoni čeverykai buvo ap-

— Jakimukas šelmis — prašnab-dėjo girininko pagelbininkas, at-sargiai pažėmęs už pasmakrio.

Pažiūrėjo į akis ir spiovė per dantis.

— Palik — sumurmėjo Jakimukas, raudamasis, užpykęs ant girininko pagelbininko.

— Pašlemėkas — nusijuokė tas. — Nepailsi, nesibijok, gali kojas ištempti, matyt tau nėra reikalo skubinti.

Jakimukas nukreipė į jį sunkias, be mislės akis.

— Aš einu, atsakė jis.

— Pirmyn! — Noras pono gra-fogeresnis už tavo tėviską: tavo dukterį gal vilkai suėdė arba vel-niai nunešė, nežinia, kas su tavo vuogele atsitiko — juokėsi girininko pagelbininkas.

— Turbut... pas Steponą pa-bėgo. Metai atgal ji teipogi bu-vo pabėgusi, atmenate, kada ją ponas į savo ruimą paėmė? Rado ją paskui dvaro tarnai, rasite ir jus.

— Pajieškosime, — atsakė tas. — Klausys jį grafo. O ne bus jos, ne klausys, tai tavo reikalas.

— Kas? — paklausė Jakimukas. — Sakiau tau: įieškot vuogutės, tai tavo darbas.

— Mano — atsakė kaimietis. — Saulė leidosi. Raudonoji, drė-bančioji šviesio, kokią ji metė ant krūmų ir girios sienos, ji slinko, lyg deganti baisybė, užimanti vis didesnius rūmus. Šlakai šviesos siubavo, slinkdami tingioj rambėse.

Jis žiūrėjo į tolį ir be mislės my-nojo žolę. Girios samanos, pa-parčiai nusistebėję traukėsi, o pa-sakui įlipdino į seną snūdulį. Mažos eglaitės žiūrėjo be mislės į viską. Jos tamsiai grūdosi iš kraštų.

Girininkas siubavo ant storų kojų. Jis lengvai kilnojo storiu-sius strampus ir augstai ir tiesiai kėlė galvą ant storo, raudono ka-lio. Ant jo barsdoto veido maty-vo paklūsumas, o drauge ir iro-nija, jis rodėsi žmogumi normali-ku ir sveiku. Sunkiomis akimis jis žiūrėjo į ruimą, šernėvis jo pla-tinosi lyg kad ką jis uostytų. Gra-fas – tankiai raukšlės ir nekantriai dairėsi užpakalį. Per plonus čy-veryk padus jis jautė nelygumus kelio, geltoni čeverykai buvo ap-

mėgo paprastų suerzinimų, ne ti-ko į karž

Nematomi priesai ir draugai žmoniui.

Pagal Bitherį.

Kly. Iki 1845 metų bulviniai grybeliai visai nebuvo pažįstami Europoje; tuose metuose jie pateko čia iš Amerikos, turbut su didesniu bulvių siuntiniu, o kad tie metai buvo drėgnai, kuo geriausiai tinkanti besiplatinimui, tai grybeliai greitai išsiplatino po visą Europą, nuo Airijos iki Maskolijos ir pridribo nepasakytai daug blėdies visoje Europoje.

Bulvinis grybelis (*Phytophthora infestans*).
a) 13 lapo skylutės bulvių išlenda 3 vaisiniai diegeliai grybelio, ant kurių viršūnių yra užmazgos celes (conidijos), padidintos 150 kartų. b) išvystę užmazgos celes: 1) celes dalinai; 2) skilęs dalis; 3) tos vandenį paviršiaus; 4) sporos; 5) peraugę sporai padidinti 200 kartų.

Nuo to laiko bulvinis grybelis naikina bulves Europoje, platinasi vis labiau, nors jau ir nekenkia taip labai kaip iš pradžių, kadangi mat ir bulvės ginsai, prie jų grybelių pripa, todėl jau dabar jie negali taip kenkti; išsidirbo jau atmainos pastovesnės, nepasi duodančios tiems neužmazgoms liuosoms akimis priešams.

Daug palengvian platinasi Europoje vynuogių pelėsiai. Teip vadinama *milinė rasa*, užpuolusi vynuogių plantacijas, pateko į Europą iš Šiaurinės Amerikos beveik sykiu su bulviniais grybeliais. Naikinant vynuogių krumus pelėsiai pateko į Europą 1845 metuose, kad vienas turtingas anglionas parsigabeno vynuogių krumus iš Amerikos ir juos pasodino Anglijoje savo oranžerijoje. Šitie pelėsiai grybeliai užpuola ant vynuogių lapų ir vynuogių apibėria jas baltomis kaip miltai dulkėmis, taigi baltas pelėsiai; dulkės tas nešioja vėjas ir užkrečia tokiu būdu ligą vis daugiau ir daugiau vynuogių krumų, nešioja tų grybelių sporos. 1848 metuose tie nauji Amerikos Europai suteikti grybeliai atsirado Prancūzijoje, pirmiausiai ant vynuogių plantacijų garsaus didžturio Rotschildo aplinkinėse Versailles, bet tik 1851 metuose išsiplatino po visą pietinę Europą, nuo Portugalijos iki Grekijos, be mažo neišnaikino visas vynuogių plantacijas ant salos Madeiros, o pietinėje Austrijoje ir Vengrijoje ne mažai plantacijų su vis išnaikino. 1880 metuose iš Amerikos prisigriebė į Europą kitas pelėsinis grybelis, kuris teip jau Europos vynuogių plantacijoms ne mažai blėdies pridribo. Išnaikinti tų pelėsinį grybelių nepasisekė ir jie be mažo neišnaikino visų Europos vynuogių laukų. Ant galo Europos vynuogių augintojai pasigriebė amerikoniškus krumus, užaugusius besiveisiant pelėsiams, prie jų geriau prisitaikiusius, todėl geriau galinčius atsistoti nuo tų nemalonių priešų. Iš tikro amerikoniškiems krumams tie grybeliai nekenkia teip kaip europiniams. Todėl Europos vynuogių augintojai išdegino pelėsių užpuolias plantacijas ir jų vietoj pasodino amerikoniškus krumus, tiems tie grybeliai ne kenkia jau teip, kaip europiniams.

Besiveisimas vodingų augmenims grybelių Amerikoje dar, matyt, nepasibaigė. Amerikyt Valtijų randas prie žemdirbystės ministerijos parengė specialiąją dalį tirinėjamui augmenų augmenų ligų, o kiekvienam šte te užlaiko su dideliais kaštais specialiskais stacijais su daugybe gerai apmokamų chemikų ir botanikų, kurios atlieka visokias bandoves, stengiasi naikinti vodingus augmenims nematomus priešus. Apart to, Amerikos randas išleidinėja specialiskais knygetes supažindinimui fermerių su visokiomis ligomis vynuogių, obelių ir kitokių vaisinių augmenų ir mokina, kaip fermeriai privalo ginti savo sodus ir laukus nuo tų neprastytų priešų, kokių Amerikoje atsiranda dar vis naujos veislės.

Europa, kaip moka, teip gina nuo tų negeistinių iš Amerikos prisigriebiančių svečių: tai uždraudžia gabenti iš Amerikos gyvūnų augmenis, vaisius, bet tankiausiai uždraudimus išduoda tasyk, kada neprastyt svečiai pradeda naikinti Europos laukus. Tie iš Amerikos atgabenti svečiai jau nemazai Europai pridribo blėdies, o dar gali pridribti daugiau.

VIII. Nematomi vabalų naikintojai.

Ne vien augmenims, bet ir visokiems vabalams atseina kęsti nuo nematomų grybelių, kurie naikina ir vabalus ir tokiu būdu, kaip kada, apat blėdies ir nauda žmonėms gali atgauti; negėru yra tas, kad jie naikina lygiai vodingus, kaip ir naudingus vabalus. Ne kartą po lengvai žiemai pavasaryj tiek prisiveisla vabalų ir jų kirmynų, kad jie suvisu nuėda medžių lapus, medžiai išrodo teip kaip žiemos laike, be žalių lapų, lyg nudžiūvę. Po kokiam, vienog, laikui vabalai ir jų kirmynai išnyksta ir nuėsti medžiai vėl leidžia lapus, kurie toliau žaliuoja, auga žali ugali ir atžalos. Kur gi dingę edanti lapus kirmynai? Juos išnaikino amaras, epidemijos, o jas pagimdė toki jau pelėsiniai grybeliai, koki naikina augmenis, tik žinoma, kitokių veislių, ne tie patys. Labiausiai vabalų kirmynus naikina pelėsiniai grybeliai

Isaria Empusa, besiveisianti viduriuose atskirų vabalų kirmynų; išėdę kraują ir vidurius, pradeda odą užmūstyti kirmynų ir leidžia tokią daugybę užmazgos celelių, kad kunai išnaikintų kirmynų išrodo lyg apiberti baltais miltais. Kiekvienas kirmynas, ant kurio iš oro nupuolė užmazgos celės grybelių, po kelių dienų gaista, o viduriai buvo pripildyti grybelių audeklų; kada paskui iš nuplūrusio kirmyno kuno į orą vėl kyla naujos užmazgos celės, taigi naujos grybelių seklos, tai jos išduoda naujus grybelius, platinama rą tarp vabalų ir jų kirmynus naikina; teip traukiasi tol, kol visa vabalų veislė neišnyksta. Iš grybelių užmūstų, išdžiuvusių kirmynų kunų kartais auga tikri grybai su raudonomis kepuraitėmis, ant ilgų kotų. Chirnuose tokius grybus pardavinėja pundaais po vardu: žiemą augmenis, vasarą kirmynas ir vartoja kaip vaistą nuo visokių ligų.

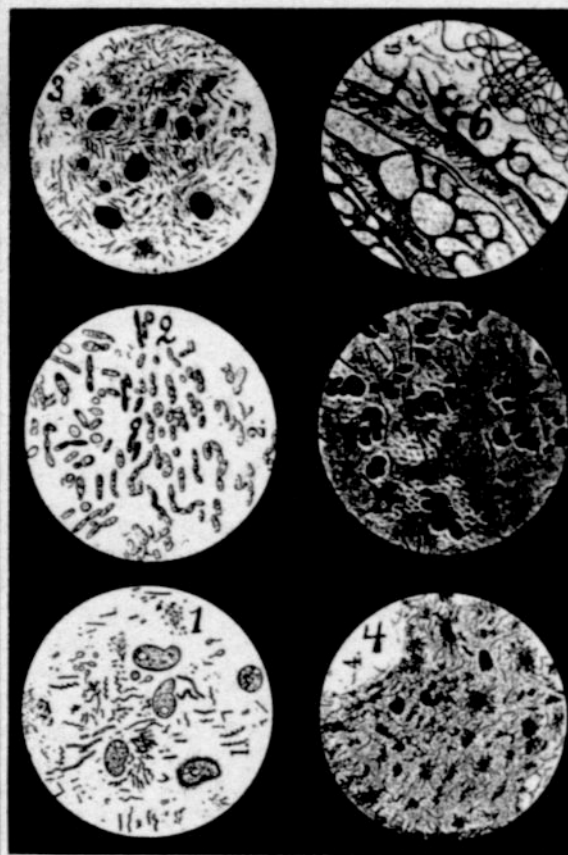
Pradžioje septintos dešimtės metų perėito amžiaus ant šilkinų plantacijų prisigriebė pelėsinis grybelis iš girių ir nedaleidžia kirmynams per daug prisiveisti; tasai grybas (*Isaria* arba *Botrytis* Busii) teip pradėjo viešpatuoti, kad be mazo neišnaikino visų šilkinų vabalų kirmynų. Tie grybeliai pavėčia šilkinų vabalų kirmynus ir kietas kaip akmuo mumiijas, iš lauko apibertas kaipi miltais. Bet tie grybeliai nerado šilkių plantacijose atsakandios dirvos ir jau nuo 50 metų neužpildinėja ant šilkinų vabalų. Tas vienog, neišėjo ant naudos šilkinų vabalų augintojams, kadangi, vietoj prapnolusių girinių pelėsių grybelių, ant kirmynų užpuolė kiti giminiai grybeliai, ir iki šiol dar gana tankiai daug blėdies pridribo šilkių augintojams.

Kirmynai šilkinų vabalų užmūsti pelėsinų grybelių.

IX. Baisūs keleiviai.

Užmazginės celės grybelių, naikinančių vabalus, gimdanti visokias augmenų ligas, teipogi pelėsinų grybelių dar gana stambios, jų buvimą ore dar nesunku susukti, nors negalima jų ir suseksti iš oro pralinti, galima vien daryti sanlygas netinkandoms

Mikroskopiški organizmai.

1) Infusorijos. 2) Grybelis gimdantis fermentavimą vyno. 3) Diliovos bacillus. 4) Mikrobi gimdanti raupas. 5) Kraujas užkreistas siberišku maru. 6) Mikrobi siberiško maro.

veisimuisi ir išsivystymui tų grybelių. Daug sunkian susekti ore ir nuplūsiuose iš jų dulkėse būvina dar pavojingesnių ir už pelėsių dang smulkesnių organizmų — bakterijų; jų grumuleliai ir lazdnės, tarp kitų

Mikroskopiški organizmai.

7) Mikrobi. 8) Mikrobi choleros. 9) Mikrobi gedimo kraujo. 10) Mikrobi žuties (typhus). 11) Mikrobi plauto. 12) Mikrobi diphterito.

(Toliau bus)

Iš visur.

|| Gyvenanti šiaurinėje Švedijoje laponai, po vadovystės jaunus apšviestos merginos, Elzės Laupės sutvėrė nuo plačiausioj prasmei tautišką susivienijimą ir reikalavimą nuo rando: neaprubėzuotų tiesų ant jų apgyventos teritorijos, iš kurių juos stengiasi išstumti atėjūnai. Toliau reikalauja: sulyginti valstiškų ir politiškių tiesų savo teritorijoj tokių, kokias turi visi švedai; savo reprezentanto prekystos bute; rengimo laponiškų mokyklų ir vienos augtėsnes, kuriose mokintojais būtų laponai; rengimo ir kitokių galinčių tautą pakelti tautą. Matyt laponai pradeda suprasti savo reikalus geriau už tulus Lietuvos valsčius.

|| Kad amerikoniškai europiečiai tarp kitokių tautų platiną demoralizaciją vietoj civilizacijos, ant to nuo seniai nurodinėjo dresnėseje raštininkai ir misionieriai. Dabar ant atsibuvusio visokių misijų susirinkimo New Yorke tas klausimas vėl liko pakeltas. Misionierius Wicher apreiškė, jog Japonijoje ir Činuose, kur jis darbovali, buvo 1500 amerikonių ir europiečių, o tarp jų 400 nevedusių. Iš 400 nevedusių tik 20 ne turėjo suguliovių iš vietinių merginų. Iš 1500 negeriančių ir nepasigeriančių galima ant pirštų suskaičiuoti, kituose darbuose jie neatsitymi augšta dora.

|| Užrubežį laikraščiai preneša, buk pagarsėjęs paskutiniuose laikuose Maskolijos vidaus ministeris Sviatopolk Mirsky atsiskaukė prie caro prasydamas paluosuoti jį nuo vietos, kadangi caro rengiamas paluosavimas žmonėms laiko už neuztenkančias. Caras vienog prikaltė Mirsky dar pasilikti ant urėdo. Per žiemą caras su savo šeimyna gyvės Carskame Sele. Mat „neaprubėzuotas“ Maskolijos valdonas bijosi gyventi savo sostapielį, kur gyventojai nedidžiausiam jam rodo meilę.

|| Varšavos lenkai persiuntė vidaus ministeriui Sviatopolk-Mirsky reikalavimus, kurie rodo, jog Varšavos lenkai visgi dresni už jį vienaus Lietuvos bajorus. Varšavos lenkai reikalauja: 1) įvedimo lenkiškos kalbos į Lenkijos mokyklas, sudus ir urėdus; 2) sugrąžinimo lenkam tiesos užginti visus urėdus Lenkijoje; 3) laisvės auszinios lykios katalikams ir stačiatikiams; autonomijos miestų ir valsčių.

|| Vokietijos ciecurius suteikė augstus vokiškus orderius: japoniškam jenerolui Nogi, paėmusiam Port Artūra ir tos tvirtynės komendantui, maskoliškam jenerolui Stoesselui. Na, o jeigu apdovanoti jenerolai ciecuriaus dovanos ne gres priimti? Nė vienas iš jų ne gres? Vokietijos reikalų, todėl ant vokiško orderio ir malonės kazerio neužsipelnė.

|| Vokietijoje ir Austrijoje siautė vėtrų, kurios daug blėdies pridribo ant jurių ir ant žemės. Prapuolė ant šiaurinių jurių žvejų garlaivis „Athlet“ su visais ant jo buvusiais žmonėmis. Kaselyj ant didelių plotų vėtra kaip šluote nušlavė didelius girių plotus. Austrijoje, netoli Grazo, vėtra apvertė pasazierį geležinkelio traukį, prie ko daug pasazierių likosi sužeistų.

|| Vokietijoje yra iš viso 59945 liaudės mokyklos, kurias lanko 8-924779 vaikai; mokiniojų yra 124-027, kuriame tai skaitiųjų 22513 metery. Užlaikymas liaudės mokyklų kaštuoja per metus 410992-000 Mrk., randas ant mokyklų duoda 120600000 Mrk., likusią dalį duoda valščiai.

|| Ant Kaukazo, Bakų aplinkinėse, dega kerosino sėminyčios, užsidejęs jau apie šimtas šulinių, o ugnis dar vis platinasi. Sėminyčių savininkai apskundžia štraikuojančius darbininkus, buk jie, ant keršto, tyčia padegė sėminyčias.

|| Per maskoliškas Kalėdas, stačiatikiškas vyskupas, po dievmydystai, Cefskame Sele, ant kurios buvo ir caras su savo šeimyna, pridėjo maldą, meldamas, kad Dievas suteiktų santaiką, kad sykį pasibaigtų karė Azijoje.

|| Finlandijos sostapielį, Helsingforse, miesto valdžios nenorėjo maskoliams padėti prie mobilizavimo kariūnėms. Generalgubernatorius todėl pralaino visus miesto urėdinius, ir jų vietas pasikyrė maskolius.

|| Garsi Prancūzijos revoliucionierė, Lotise Michel, pasimirė Marsilijoje. Ji gyveno ant svieto 75 metus. Už agitacijas buvo išsiųsta ant salos Naujos Kaledonijos, sedėjo kalėjimuose pačioj Prancūzijoje.

|| Mieste Ziroviuose, ant ru-bežiaus Lenkijos, Slezijoje, siautė

didelis gaisras. Ugnis išnaikino 88 namus, o dvigubai tiek negyvenamų triobų, ir daug naminių galvijų prazuvo.

|| Mieste Gayambe, republikoje Ecuador, pietinėje Amerikoje, trenkė perkunas laike dievmaldystos ir katalikišką bažnyčią ir uždegė. Vienas kunigas ir 9 žmonės likosi užmūsti.

|| Vokietijoje, Reino provincijoje ir Westfalijoje kalnakasiai pakėlė generališkią štraiką. Randas bandė taikinti nesutinkančias puses, bet nepasiekė sutaikyti.

|| Maskvoj jaunus vyriškie šovė į miesto policijos viršininką, jenerolą Trepovą, tris kartus, bet nė vienas šuvis ne pataikė. Šovėjas likosi suarečiuotas.

|| Anglijos pakrantėse paskendo amerikoniškas garlaivys „Texas“ iš Galvestono. 21 jurininkas prigėrė, 12 gi išgelbėjo angliškas garlaivys „Zeno“.

|| Popiežiaus pagarsino Sv. Petro bažnyčioje už šventus vengriškus kankintinius: Puczerą, Grodeczą ir Christą.

|| Ant jurių sudėgė itališkas garlaivys „Moapesia“. Prie to prazuvo 11 jurininkų, 7 gi išgelbėjo.

|| Rygoi suštraikavo darbininkai laivų dirbtuvų. Buvo čia sušėrimai štraikierių su policija.

Jurių gilumose.

Didžiausia jurių giluma siekia 30000 pėdų, taigi daugiau negu lietuvišką mylią; vidutinė gi jurių giluma yra 12000 pėdų. Saulės šviesa per vandenį prisigriebia ne giliai, saulės spinduliai ne siekia giliau kaip 1000 pėdų, taigi vos 183 sieksnius. Jeigu į didesnę gilumą nuleisti indelį su fotografikų aparatu ir tą indelį su elektriku pagelba atidaryti, tai ant fotografikos klizės ne matyt nė mažiausios šviesos įtekėmės, taigi aišku, kad didesnės gilumose nėra šviesos, ten viešpatuoja amžina tamsa ir tai tamsa absolutiška. Taigi, dideliuose jurių ruimuose, vidutiniškai 11000 pėdų storio, viešpatuoja visiška tamsa. Argi todėl tse gilumose gali but kokia nors gyvybė? Teoritiškai protaujant, išputų, kad tuose ruimuose negal but gyvybės, kadangi, kaip žinome, ant gyvenimo gyvi daiktai tarp kitko, reikalauja ir šviesos, ypač gi žinome, kad žaliuojanti augmenys ne gali vystytis ir augti be šviesos, jie nenori augti net ten, kur šviesos yra per mažai. Gyvnai gi ne gali apsieiti be augmenų, kadangi vieniems augmenų yra maistas, kiti vėl minta gyvnais miantančiais augmenimis. Visi gyvnai neabutinai ant maisto reikalauja organiškių medgų, tie augmenys gali pasigandinti neorganišku maistu, taigi vandeniu ir minerališkos medgoms ir jas perdirbti į organiškas. Po įtekme šviesos augmenys iš minerališko medgų dirba gyvus audeklus savo kūnui. Gyvnai gi ant gyvenimo neabutinai reikalauja gatavo organiško maisto, taigi augmenų grūdų, bulvių, vaisių, lapų, arba kitų gyvūnų mėsos. Jeigu ir yra gana daug gyvūnų ne edančių augmenų, tai ir tie ne gali apsieiti be augmenų ir tiems jie neabutinai reikalauja. Antai valkas minta mėsa, bet už tai žvėrys, kuriuos jis drasko ir eda, minta augmenų maistu; taigi aišku, jog ir valkai be augmenų turėtų išnykti, nes jiems pritrūktų ant galo maisto. Tuom patu didelės jurių gilumose ne gal but augmenų todėl, kad ten nėra šviesos; tiktai po šviesos įtekme augmenys gali perdirbti negyvą, ne organišką medgą į gyvą. Jeigu gi didelės gilumose nėra šviesos, tai ten ne gal but augmenų, tai tuom patu negali but ne gyvnų. Teip iš tikro manome, kad jurių gilumose, bet speciališki tirinėjimai, daryti prancūzų ir anglionų parodė, kad tokia nuomonė yra klaidi. Visose gilumose, kur tik tirinėtojai galejo pasiekti su pagelba atsakančių prietaisų, rado gyvenančių gyvūnus.

Teisėb, didžiausia giluma, iš kokių įgriebe gyvus sutvėrimus, ne perėjo 2500 sieksnių. Iš čia išgriebė tik mikroskopiškas žemiausio skyriaus sutvėrimus. Kunas jų susideda ir grumulelių gyvos protoplazmos, apsaustos kieta kalkine dēze. Iš tokių dēžučių susideda antai visiems pažįstama kreida. Ne galima vienog abejoti, kad tse gilumose yra ir stambesni sutvėrimai, but jų įgriebti ne pasisekė, kadangi į gilumą penkių viorštų arba daugiau negalima nuklesti nė jokio tinklo, ten pasiekia vien teip vadinamas lotas, arba prietaisai matavimui jurių gilumos; prie jos prilpna dugno dumblas, jame tai ir rado augščiaus apraštus gyvūnelius. Visose gilumose, kur tik siektė rinėtojų prietaisai, rado: jurių pinčius, visokius moliuskus, jurių ežius, žvaigždes, lelijas; didžiausia giluma,

iš kurios išbuvo 5000 pėdų, taigi 1½ vioršto.

Visi tie gyvenanti didelės gilumose gyvnai turėjo prisitaikyti prie ypatingų gelmės sąnalygų, kur nėra šviesos, nė augmenų, kur reikia pakelti tokį vandens spaudimą, koks sutriuškintų tuojaus žmogaus kūną, jeigu jis į tas gelmes patektų. Kad galėtų gyventi tose sanlygose, kokios yra didelės gilumose, ten esanti sutvėrimai turi turėti asakanti kūno sudėjimą.

Stoka šviesos pirmiausiai atsilepia ant jų parvos: tie sutvėrimai balti, juodi, arba raudoni; daugelis gyvenančių didelės gilumose gyvūnų ne turi akių, jie nemato, kadangi mat nėra šviesos, akys ir matymas ne reikalingi ir geriausioms akims tamsoje ne galima matyti. Yra vienog tse gilumose žuvis ne tik turintis matančias akis, bet akys tos neįpasakytos didumo, užima beveik visą galvą. Taigi kam tiems tamsių rūmų žvėrimis reikalingos tos didelės akys? Pasirodė, kad ant matymo žuvis tos naudojasi iš ypatingų žiburių. Ant jų kuno, iš šonų arba ant galvos, yra ypatingi organai leidžiantį šviesą panašią į šviesą Sv. Jono vabalėlių. Organai tie yra tai žiburiai, jie apšviečia mažą ruimą aplink žuvį ir todėl jos gali matyti. Kad prie ne didelės šviesos galima but matyti visokius daiktus, akys turi but didelės. Todėl tai didelių gilumų žuvų akys turi but didelės. Patėmjo teipogi, kad tokius žiburius turi net tulos ne turinčios akių žuvis; tos turi tokį žiburį ant galvos galo. Pręšakų to žiburio žuvis turi ilgą, labai įauslį usą. Usas tas be abejonės užstoja toms žuvims akis, o žibūrys yra patraukimui matančių sutvėrimų, ant jų priviliojimo. Kadangi žibūrys šviečia tik į priekį, tai matanči žuvis neg patėmėja iš kur eina ta šviesa; priplaukus prie šviesos, dalyčiai ilgo nes, ko ir laukia spangoji žuvis: ji umai išsiojia, šoka į priekį ir žuvelyt atsiranda spangos narsuose.

Visos didelės gilumų žuvis turi didelius narsus ir dantis, turi dideles krepšukų gerklės. Todėl jos gali ryti didelius gyvūnus. Vienas trinėtojas sugavo vieną žuvį, kuri bandė pravyti kitą, dūsyk už savę didesnę. Pilvas gilumų žuvų tysta kaip guminis krepšukas. Kaulai gilumų žuvų minkšti kaip valkas. Daugelis gilumų sutvėrimų gyvena ant labai didelių jurių ir oceano plotų, nuo šiaurinių Ledinių iki tokių jau Pietinių jurių: šaltuos ir karštesiose kraštuose. Mat didelės gilumose šiluma visur vienoda, teip ant dugno Ledinių jurių, kaip ties ekvatorių, lygi į 4° pagal Celciusą termometrą. Didelės gilumose rado daug sutvėrimų, kurie labai seniai gyveno negiliose jurių vietose, netoli krantų, bet tse vietose seniai išnyko, todėl manė, kad tie gyvnai su visu išnyko nuo žemės paviršiaus, bet pasirodė, kad jie užsiliko ramiose gilumose, kur jų negali pasiekti jurių paviršių prietaisai; prie gyvenimo gilumose prisitaikė ir užsiliko iki šiol. Kaigi todėl gilumų gyvnai gali išlaikyti neįpasakytą kelių viorštų vandens sunkumą spaudimą ir iš kur ima maistą?

Vandens spaudimas gilumoj kelių viorštų yra teip didelis, kad galėtų suploti kiekiausių akmenį, tai kaigi tokį spaudimą išlaiko silpnas gyvūno kūnas? Mat ant atlyginimo spaudimo gyvnai gilumų turi savo viduriuose daugiau kauzų, jie ne jaučia to spaudimo todėl, kad vandens spaudžia iš visų pusių. Ir mes juok neaučiame oro spaudimo, nors jis ant kiekvieno tvirtinau collo mūsų kūno paviršiaus spaudžia su sunkumu 16 svarų.

Kurgi gauna maistą gilumų gyvnai? Mes žinome, kad gyvnai ne gali gyventi be augmenų, o didelės gilumose, dėl stokos šviesos, augmenų nėra. Reikia todėl manyti, kad čia gyvenanti sutvėrimai maitinasi naikindami viens kitą. Kaip pamatinėme, jurių gilumose, dėl stokos šviesos, nė joki augmenys ne auga, bet ten jie gali pakliūti nu jurių paviršiaus, nuo negilių vietų, kur prisigriebia šviesa, gilumų gyvnai mintanti augmenims gali gauti iš augštesnių jurių sluoginių. Gyvnai ir augmenys, esanti ant paviršiaus, miršta, kunai jų dalinasi į dalis, dalelės skęsta į galimai gilumai, bet ne labai giliai. Tais kuneliais maitinasi augštesnio paviršiaus gyvnai, o tuos vėl ryja didesnių teip toliau iki didžiausių. Žinome, kad vandens paviršiaus gyvnai gali gilumai nusileisti tik iki jiems paskirtų rubežių, sulyginant ne labai giliai, o vėl didelį gilumų gyvnai ne gali į viršų pasikelti augščiaus paskirtų rubežių, kadangi jų kūnas, prisitaikęs prie didelio gilumų vandens spaudimo, nepakenčia mažesnio esančio augščiaus; jeigu didelį gilumų žuvį ištraukti į paviršių, tai ji greitai gaista dėl sumažėjusio vandens spaudimo. Gazai esanti jų orga-

nuose, ypač puslėj, dėl sumažėjusio spaudimo teip išsiūčia, kad tie organai, kuriuose yra gazai, plyšta. Todėl tai jurių gyvnai gali gyventi tik tokiose gilumose, prie kokių pritaikyti jų organizacija, gilumų gyvnai negali pasikelti iki paviršiaus, o paviršiaus gyvnai į didesnes gilumas. Daleliskime, kad paviršiaus gyvnai gali nusileisti iki 500 pėdų giliai, iki tokių gilumai vienog gali pasikelti gyvnai antros eiles gilumų ir tie gali gaudyti čia atsiradusius gyvūnus paviršiaus, bet tie pats antros eiles vandens gyvnai, nusileidę iki 1000 pėdų, patenka į narsus gyvenančių dar giliau, bet galinčių iki tų plotų pasikelti ir teip toliau iki didžiausių jurių gilumų. Tokiu būdu išaiškina klausymas maisto gyvūnų didelį gilumų mat augštesnės vandens eilės mainia žemesnes, todėl tai žemesnių eilių gyvnai apsieina be augmenų.

Vietinės žinios.

— Sudžia Quinn nusprendė ant užmokėjimo 100 dol. baumsės moterišk Mich Hojda už kankinimą podukros. Visas mergaitės veidas buvo pamėlynagės, o noisio buvo visai suplota nuo mušų su kumščia. Už tokius darbus Europoje uždeda sunkesnes baumes, o ne mokinėjimą kad ir šimto dol.

— Harry Wiley kaip nuziūrėtas pateko po sudų; jis buvo apskystas už užmušimą šinkoriaus Samuelio Matthews, turėjusio sąlyną ant kertės, Lake ir Morgan str. Prisaikintieje vienog kriminališko sūdo pripažino Wileyą už nekaltą, nors jam ir darodė ir jis prisipažino, kad nušovė šinkorį. Jis teisposi, kad pirma be jokios priezasties ant jo šoko saluinininkas; jis buk gindamas savę, šovė. Tam pasakojimui prisaikintieje patikėjo. Ne daug reikia mat ant pertikrinimo.

— Chicago miesto majoras su savo rodos sanariais nusprendė atizimėjusius policistus ir ugnagesius apdovanoti medaliais, kaip tai daro Europos valdonai. Mat Amerika mėgsta mēgdžioti Europą. Tik nežinia, už kokius atizymėjimus policistai bus apdovanojami: ar už pasigalėjimą vagilių, ar saluinininkų?

— Namuose p. 3129 Wabash av., moteris prezidento Wyo C. Andrieux, kurdama pečių, uždegė, savo drabužius. Nors kaimynai atbėgo į pagalbą, bet ugnies nelstengė užgesinti, ji užgeso tik tasyk, kada visi drabužiai ant kuno sudėgė. Nelaiminga moteriškė teip sunkiai apdegė, kad į bertainį valandos pasimirė; ji buvo dar ne sena, turėjo vos 34 metus.

— Ties 47 str., ant šėnų Chicago & Western Indiana geležinkelio, važiuojant skersai ulyčiniam karui, užbėgo traukis ir karą gana drūčiai pagadino. Prie to 4 važiusios karų ypatos likosi sužeistos, bet ant laimės, ne mirtinai.

— Pereito sanavietės serodos nakty traukis Illinois Central geležinkelio sunkiai sužeidė lietuvių Dominą Josudą, einantį į darbą. Nugabeno jį į Švento Lukošiaus ligonbutį.

Draugysėzių Reikalai

Likvidacija Lietuvių Korporacijos.

Brooklyn, N. Y. Sausimui pranešame visiems akcioneriams, Lietuvių korporacijos, kad ant extra metinio susirinkimo 20 d. gruodžio 1904 m., tapo nuspręsta gyvyba minetos korporacijos galutinai uibelti.

Viso parduota akcijų 57.
Surinkta pinigų.\$665,00
Išmokėta259,71
Likasi išde.\$405,29
kuris bus padalinti ant akcijų.
Paskutinis susirinkimas, ant kurio bus išadilinti pinigai, atsisbus 25 d. sausio 1905 m. po num. 73 Grand st. Teiktis prisistatę akcijas, arba pribute patys, nuo ilgy laikų vartojai, ji yra pigesnė ir ilgiau nesužista. Tie vėl, kurie gina baltą duoną, sąk, kad baltą duona yra tuomi daug geresnė, jog yra kepama iš gryną baltą miltų ir juri savyje tik tokius metalus, kurie visiškai nėra kenkiančiais, kuomet juoda duona turi savyje dalis, nelengvas sugromulioti, ypatinai jei viduriai nėra gana drūti. Druta grumoliųjimo sistema neranda didelį klijų pridirbimui tokių valgių. Trinerio AmerikoniskaisElikasyrasKartiojo Vyno yra vienintelio vaista, apsaugojančio šitą sistemą nuo įveikimų visokių ligų. Nereikalaujate tasyk klausinėti „Ką galiau valgyti, o ko ne?“ Viduriai be jokio sunkenybų prima viską maistą. Sugromuliotas maistas persimaino į gryną gausų kraują, kuris veik užima vidų seniojo, nudėveto, užnuodinto kraujo. Trinerio Kartissas Vynas sufeks jums sveikatą, didelę pajėgą raumenims ir nervams, jusų kūnas bus čystas ir apsaugotas nuo ligų. Ant pardavimų randasi visose aptiekose. Juozapas Trineris, 799 S. Ashland av. Chicago, Ill.

Chicago, Ill. Draugysėzių ser. Francisas Sera. dare penktą metinį baltu nedelį, 29 d. sausio (Jan.) 1905 m. Freiheit Turner saleje 3417 S. Halsted st. Prasides 5 val. vakare. Intenzavrusi su moteria 25c. Visus Lietuvius ir Lietuvaites kviečia skaitlingai susirinkti, kur bus sveitinas priėmimas ir gėra progos pasilinksminimui ir pasibvėjimui.
Komitetas.
Pin. sek. V. Karalius.
274 Wythe ave.
[30-1]

Baltus Baltus.
Chicago, Ill. Draugysėzių ser. Francisas Sera. dare penktą metinį baltu nedelį, 29 d. sausio (Jan.) 1905 m. Freiheit Turner saleje 3417 S. Halsted st. Prasides 5 val. vakare. Intenzavrusi su moteria 25c. Visus Lietuvius ir Lietuvaites kviečia skaitlingai susirinkti, kur bus sveitinas priėmimas ir gėra progos pasilinksminimui ir pasibvėjimui.
Komitetas.
Pin. sek. V. Karalius.
274 Wythe ave.
[30-1]

8-tas Metinis Baltus.
Dreses Ser. Jono Krikščionių atsisbus nedelį 22 d. sausio 1905 m. Freiheit Turner saleje 3417-3421 So. Halsted st. 8-12 ir 35 ul. Baltus prasides 4 val.

vakare. Tikietas porai 25c. Užprasosime visus lietuvius ir lietuvaites stailinkyti kruokkaltingiausiai.
Komitetas.
(30-1)

Susirinkimas Sust. L. A.
Chicago. 36 kuopa tures savo l-ma convertint susirinkimui nedelį 21 d. sausio 1905 7 val. vakare L. Ashko saleje 3301 Auburn ave. ant kuro yra nuolatine asabiskas pribuvimas sanarij; norinti prisirasyti, mēdžiami statli virus miestam laike.
Komitetas.
[30-1]

Skaitytojams.

Kurių laikas prenumeratos už laikraštį „Lietuva“ yra išsiųsė, malonėkite jį umai atnaujinti, užsimokėdami už einantį metą.
„LIETUVOS“ IŠLEISTUVĖ.

Dykail!

Grazu dideli ir labai gera kalendoriu verta 25c. gausi dykail, jei užsirasys laikraštį „Lietuva“ ir užmokesti \$2.00 už visą meto prenumeratą bei virusus. „Lietuva“ yra didžiausias ir geriausias laikraštis visoje Amerikoje. Joje rasite daugiausiai svarbi

